

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a noua extinsă)

10 ianuarie 2019*

„Funcție publică – Agenți temporari – Articolul 2 litera (c) din Regimul aplicabil celorlalți agenți – Contract pe durată nedeterminată – Concediere – Ruptura legăturii de încredere – Dreptul de a fi ascultat – Sarcina probei”

În cauza T-160/17,

RY, fost agent temporar al Comisiei Europene, reprezentat inițial de J.-N. Louis și N. de Montigny, apoi de J.-N. Louis, avocați,

reclamant,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de G. Berscheid și de L. Radu Bouyon, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 270 TFUE prin care se solicită anularea deciziei Comisiei din 27 aprilie 2016 de reziliere a contractului pe perioadă nedeterminată al reclamantului,

TRIBUNALUL (Camera a noua extinsă),

compus din domnii S. Gervasoni (raportor), președinte, L. Madise, R. da Silva Passos, doamna K. Kowalik-Bańczyk și domnul C. Mac Eochaidh, judecători,

grefieră: doamna M. Marescaux, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 12 septembrie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Reclamantul RY a fost angajat de Comisia Europeană la 1 noiembrie 2014, ca agent temporar recrutat în temeiul articolului 2 litera (c) din Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene (denumit în continuare „RAA”), pe baza unui contract pe perioadă nedeterminată.

* Limba de procedură: franceza.

- 2 În conformitate cu articolele 2 și 3 din contractul de muncă semnat de directorul general al Direcției Generale Resurse Umane și Securitate a Comisiei la 11 decembrie 2014, reclamantul a exercitat, începând cu data de 1 noiembrie 2014, funcția de șef de cabinet adjunct al unui membru al Comisiei, fiind încadrat în gradul AD 12, treapta a doua.
- 3 Potrivit unui act adițional la contractul de muncă semnat la 2 octombrie 2015 cu efect de la data de 1 octombrie a aceluiași an, atribuțiile reclamantului au fost modificate, acesta ocupând de la data respectivă postul de expert în cadrul cabinetului unui membru al Comisiei, fiind încadrat în gradul AD 13, treapta a doua.
- 4 Prin decizia directorului general al Direcției Generale Resurse Umane și Securitate din 27 aprilie 2016 (denumită în continuare „decizia atacată”), Comisia a reziliat contractul de agent temporar al reclamantului în temeiul articolului 47 litera (c) punctul (i) din RAA cu efect de la 1 august 2016. Decizia respectivă prevedea respectarea unui preaviz de trei luni, pentru perioada 1 mai 2016-31 iulie 2016, în care reclamantul trebuia să fie la dispoziția unei direcții generale. Având în vedere concediul medical al reclamantului care a intervenit în cursul perioadei de preaviz, aceasta a încetat efectiv la 30 octombrie 2016.
- 5 La 27 iulie 2016, reclamantul a sesizat autoritatea abilitată să încheie contracte de muncă (denumită în continuare „AAIC”) din cadrul Comisiei cu o reclamație împotriva deciziei atacate, în temeiul articolului 90 alineatul (2) din Statutul funcționarilor Uniunii Europene. În susținerea reclamației sale, reclamantul a invocat, pe de o parte, încălcarea articolului 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) și, pe de altă parte, nerespectarea articolului 2 litera (c) din RAA.
- 6 În ceea ce privește presupusa încălcare a articolului 41 din cartă, reclamantul a susținut, în reclamația sa, că decizia atacată este viciată de lipsa totală a motivării și de încălcarea dreptului de a fi ascultat. În titlul B, intitulat „Pe fond”, din cuprinsul reclamației, reclamantul afirmă în special, la punctul 1, că nu a fost informat referitor la motivele care au condus la încetarea contractului său, astfel încât nu a fost în măsură să invoce în fața AAIC elementele care viciază decizia atacată. La punctul 2 din același titlu, acesta a adăugat că nici membrul respectiv al Comisiei, nici vreo altă persoană nu l-au informat despre ruperea legăturii de încredere.
- 7 Prin decizia din 28 noiembrie 2016 (denumită în continuare „decizia de respingere a reclamației”), vicepreședintele Comisiei, care este responsabil pentru buget și resurse umane, acționând în calitate de AAIC, a respins reclamația reclamantului.
- 8 În această decizie, AAIC a considerat că obligația de ascultare a persoanei interesate înainte de concediere nu există atunci când, precum în speță, fiind vorba despre un agent temporar recrutat în temeiul articolului 2 litera (c) din RAA, decizia de reziliere a contractului a fost adoptată din cauza ruperii legăturii de încredere. AAIC a apreciat, în orice caz, că argumentul întemeiat pe încălcarea dreptului la apărare trebuie respins, din moment ce reclamantul a fost în măsură să își susțină punctul de vedere cu privire la plecarea sa din cabinet, în special în cursul unor ședințe organizate în lunile septembrie și decembrie ale anului 2015.
- 9 În plus, AAIC a considerat că decizia atacată este motivată corespunzător. În această privință, AAIC a arătat în special că reclamantul a fost informat în repetate rânduri că performanța sa nu este satisfăcătoare și că posibilitatea rezilierii contractului său a fost menționată cel puțin de două ori în cursul unor întrevederi cu șeful de cabinet, pe de o parte, și cu membrul Comisiei, pe de altă parte. AAIC a adăugat că decizia de respingere a reclamației a adus la cunoștința reclamantului elemente de motivare suplimentare.

Procedura și concluziile părților

- 10 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 10 martie 2017, reclamantul a introdus prezenta acțiune.
- 11 La propunerea Camerei a noua, Tribunalul a decis, în conformitate cu articolul 28 din Regulamentul de procedură, să trimită cauza unui complet de judecată extins.
- 12 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a noua extinsă) a decis să deschidă faza orală a procedurii și, în cadrul unei măsuri de organizare a procedurii, să invite părțile să își concentreze pledoariile asupra problemei admisibilității sau inadmisibilității motivului întemeiat pe încălcarea dreptului de a fi ascultat, garantat prin articolul 41 alineatul (2) din cartă, și, presupunând că un astfel de motiv ar fi operant, asupra modalităților de punere în aplicare a dreptului de a fi ascultat, în special în ceea ce privește rolul membrului respectiv al Comisiei și, respectiv, al AAIC.
- 13 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 12 septembrie 2018.
- 14 Reclamantul solicită Tribunalului:
- anularea deciziei atacate;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 15 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
 - obligarea reclamantului la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 16 Reclamantul invocă două motive în susținerea acțiunii sale. Primul motiv este întemeiat pe încălcarea dreptului de a fi ascultat, garantat la articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă. Al doilea motiv este întemeiat pe încălcarea de către autoritățile administrative a obligației de motivare, prevăzută la articolul 41 alineatul (2), litera (c) din cartă.
- 17 Trebuie examinat, mai întâi, motivul întemeiat pe încălcarea dreptului de a fi ascultat.
- 18 În susținerea acestui motiv, reclamantul susține în special că nimeni nu l-a informat despre pretinsa rupere a legăturii de încredere înainte de adoptarea deciziei atacate și că de fapt Comisia nu aduce nicio dovadă în susținerea afirmațiilor sale referitoare la întrevederile care ar fi avut loc cu membrul Comisiei și cu șeful de cabinet, în special în cursul lunilor septembrie și decembrie ale anului 2015.
- 19 Comisia contestă afirmațiile reclamantului. Ea arată în special că adoptarea unei decizii de reziliere, din cauza ruperii legăturii de încredere, a unui contract încheiat în temeiul articolului 2 litera (c) din RAA nu implică audierea în prealabil a persoanei interesate și că, în orice caz, membrul Comisiei și șeful de cabinet ar fi audiat reclamantul în mod repetat înainte de adoptarea deciziei atacate.

Cu privire la admisibilitatea motivului întemeiat pe încălcarea dreptului de a fi ascultat, garantat la articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă

20 Potrivit articolului 41 din cartă, intitulat „Dreptul la bună administrare”:

„(1) Orice persoană are dreptul de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil din partea instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii.

(2) Acest drept include în principal:

(a) dreptul oricărei persoane de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingere [...]”.

21 Trebuie să se constate că, după cum rezultă din însuși modul său de redactare, această dispoziție este de aplicabilitate generală (Hotărârea din 22 noiembrie 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, punctul 84).

22 Astfel, Curtea a afirmat întotdeauna importanța dreptului de a fi ascultat și conținutul său foarte larg în ordinea juridică a Uniunii Europene, considerând că acest drept trebuie să se aplice oricărei proceduri susceptibile de a conduce la un act care lezează (a se vedea Hotărârea din 22 noiembrie 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, punctul 85 și jurisprudența citată).

23 Conform jurisprudenței Curții, respectarea dreptului de a fi ascultat se impune chiar în cazul în care reglementarea aplicabilă nu prevede în mod expres o astfel de formalitate (a se vedea Hotărârea din 22 noiembrie 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, punctul 86 și jurisprudența citată).

24 Dreptul de a fi ascultat garantează oricărei persoane posibilitatea să își exprime în mod util și efectiv punctul de vedere în cursul procedurii administrative și înainte de adoptarea oricărei decizii susceptibile să îi afecteze în mod defavorabil interesele (a se vedea Hotărârea din 22 noiembrie 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, punctul 87 și jurisprudența citată).

25 Pentru a asigura o protecție efectivă a persoanei vizate, dreptul respectiv are ca obiect printre altele ca persoana respectivă să poată corecta o eroare sau să invoce anumite elemente privind situația sa personală pentru ca decizia să fie adoptată, să nu fie adoptată sau să aibă un anumit conținut (Hotărârea din 11 decembrie 2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, punctul 37).

26 Dreptul de a fi ascultat implică de asemenea că administrația acordă toată atenția necesară observațiilor astfel prezentate de persoana interesată, prin examinarea, cu grijă și cu imparțialitate, a tuturor elementelor relevante ale speței (a se vedea Hotărârea din 22 noiembrie 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, punctul 88 și jurisprudența citată).

27 Dreptul menționat trebuie să permită astfel administrației să instrumenteze dosarul în așa fel încât să ia o decizie în deplină cunoștință de cauză și să o motiveze în mod adecvat, astfel încât, dacă este cazul, persoana interesată să își poată exercita în mod valabil dreptul la o cale de atac (a se vedea prin analogie Hotărârea din 11 decembrie 2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, punctul 59).

28 În sfârșit, existența unei încălcări a dreptului de a fi ascultat trebuie apreciată în special în funcție de normele juridice care reglementează materia respectivă (a se vedea Hotărârea din 9 februarie 2017, M., C-560/14, EU:C:2017:101, punctul 33 și jurisprudența citată).

29 În speță, este cert că decizia atacată, care stabilește rezilierea contractului de agent temporar al reclamantului, constituie o măsură individuală, care a fost luată împotriva acestuia din urmă și care îi aduce atingere, în sensul articolului 41 alineatul (2) litera (a) din cartă.

- 30 Totuși, Comisia subliniază rolul special al persoanelor care își exercită funcțiile în cabinetele membrilor Comisiei. Ea susține că, în măsura în care este necesar ca persoanele respective să beneficieze de încrederea membrului Comisiei pentru care lucrează, adoptarea unei decizii de reziliere, din cauza ruperii legăturii de încredere, a unui contract încheiat în temeiul articolului 2 litera (c) din RAA nu presupune audierea în prealabil a persoanei interesate.
- 31 În această privință, este adevărat că un membru al Comisiei dispune de un cabinet compus din colaboratori care sunt consilierii săi personali. Recrutarea colaboratorilor în cauză se realizează *intuitu personae*, și anume într-un mod discreționar, persoanele interesate fiind selectate atât pentru calitățile lor profesionale și morale, cât și pentru aptitudinea lor de a se adapta metodelor proprii ale membrului Comisiei vizat și celor ale întregului său cabinet (Hotărârea din 11 iulie 2006, Comisia/Cresson, C-432/04, EU:C:2006:455, punctul 130).
- 32 Puterea largă de apreciere de care dispune membrul Comisiei în ceea ce privește alegerea colaboratorilor săi este justificată în special de natura specifică a atribuțiilor exercitate în cadrul cabinetului unui membru al Comisiei și de necesitatea menținerii relației de încredere reciprocă între membrul Comisiei și colaboratorii săi (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 29 aprilie 2004, Parlamentul/Reynolds, C-111/02 P, EU:C:2004:265, punctul 51).
- 33 Cu toate acestea, natura specifică a atribuțiilor exercitate în cadrul cabinetului unui membru al Comisiei și necesitatea menținerii relației de încredere reciprocă nu pot priva colaboratorul în cauză de dreptul de a fi ascultat înainte de adoptarea unei decizii prin care se reziliază unilateral contractul său din cauza ruperii legăturii de încredere.
- 34 Astfel, în primul rând, trebuie amintit că dreptul persoanei în cauză de a fi ascultată înainte de adoptarea oricărei decizii individuale care o afectează în mod nefavorabil este consacrat expres prin dispozițiile articolului 41 alineatul (2) litera (a) din cartă, care, de la 1 decembrie 2009, data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, are aceeași valoare juridică ca tratatele. Prin urmare, în măsura în care Comisia invocă jurisprudența Tribunalului și a Tribunalului Funcției Publice a Uniunii Europene, potrivit căreia, atunci când se adoptă o decizie de concediere din cauza pierderii încrederii, persoanei interesate nu îi este garantat dreptul de a fi ascultată în cursul procedurii administrative (Hotărârea din 24 februarie 2010, P/Parlamentul, F-89/08, EU:F:2010:11, punctele 31-33, Hotărârea din 7 iulie 2010, Tomas/Parlamentul, F-116/07, F-13/08 și F-31/08, EU:F:2010:77, punctele 100 și 101, precum și Hotărârea din 24 octombrie 2011, P/Parlamentul, T-213/10 P, EU:T:2011:617, punctul 43), trebuie amintit că, după cum a hotărât ulterior Tribunalul Funcției Publice, este necesar să se țină seama de la data respectivă de dispozițiile cartei, care au aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor (Hotărârea din 12 decembrie 2013, CH/Parlamentul, F-129/12, EU:F:2013:203, punctul 37, și Hotărârea din 22 mai 2014, CU/CESE, F-42/13, EU:F:2014:106, punctul 37).
- 35 În al doilea rând, trebuie adăugat că respectarea dreptului de a fi ascultat se impune cu atât mai mult cu cât, în ceea ce privește rezilierea contractului pe durată nedeterminată al unui agent temporar intervenită la inițiativa administrației, o asemenea măsură, oricât de justificată ar fi, constituie un act care are consecințe grave asupra persoanei în cauză, care își pierde locul de muncă și al cărei parcurs profesional ar putea fi afectat negativ timp de mulți ani (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 octombrie 2015, DD/FRA, F-106/13 și F-25/14, EU:F:2015:118, punctul 95).
- 36 În al treilea rând, din momentul în care se preconizează concedierea unui agent care își exercită atribuțiile în cabinetul unui membru al Comisiei din cauza ruperii legăturii de încredere, motiv în cazul căruia membrul respectiv al Comisiei dispune de o putere largă de apreciere, buna administrare impune ca persoana în cauză să fie informată în prealabil despre măsura de concediere preconizată și să își poată prezenta observațiile, de exemplu pentru corectarea unei eventuale erori, înlăturarea unei posibile neînțelegeri sau invocarea unor elemente referitoare la situația sa profesională sau personală.

- 37 În al patrulea rând, în special atunci când ruperea legăturii de încredere își are originea în judecățile de valoare ale membrului respectiv al Comisiei față de colaboratorul său, membrul vizat ar putea să considere, după ce colaboratorul său a avut posibilitatea de a-și prezenta observațiile, că de fapt legătura de încredere nu este ruptă.
- 38 În plus, deși AAIC nu trebuie să substituie aprecierea membrului respectiv al Comisiei cu propria apreciere în ceea ce privește caracterul real al ruperii legăturii de încredere, este necesar totuși, mai întâi, ca AAIC să verifice dacă lipsa sau pierderea legăturii de încredere este efectiv invocată, apoi să se asigure de exactitatea materială a faptelor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 mai 2014, CU/CESE, F-42/13, EU:F:2014:106, punctul 41) și, în sfârșit, să se asigure că, având în vedere motivul invocat, cererea de reziliere nu este viciată de încălcarea drepturilor fundamentale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 decembrie 2013, CH/Parlamentul, F-129/12, EU:F:2013:203, punctul 41) sau chiar de un abuz de putere. În acest context, AAIC poate în special să aprecieze, ținând seama de observațiile prezentate de persoana în cauză, că există împrejurări concrete care justifică preconizarea unor alte măsuri decât concedierea, de exemplu stabilirea unor alte atribuții pentru această persoană în cadrul Comisiei.
- 39 În al cincilea rând, trebuie subliniat că Hotărârea din 29 aprilie 2004, Parlamentul European/Reynolds (C-111/02 P, EU:C:2004:265), nu poate fi invocată de Comisie în susținerea tezei potrivit căreia nu a existat obligația de a-l asculta pe reclamant înainte de adoptarea deciziei atacate. Astfel, împrejurările din prezenta cauză sunt diferite de cele din cauza în care s-a pronunțat hotărârea menționată, aceasta având ca obiect fapte anterioare intrării în vigoare a cartei. De altfel, decizia în litigiu în cauza respectivă era o decizie de încetare a detașării unui funcționar al Parlamentului European, care exercita funcția de secretar general al unui grup politic și de reintegrare a funcționarului în direcția generală de origine, iar nu o decizie de concediere a unui agent temporar.
- 40 Din cele de mai sus rezultă că, contrar celor susținute de Comisie, o decizie de reziliere a contractului pe durată nedeterminată al unui agent temporar recrutat în temeiul articolului 2 litera (c) din RAA pentru ruperea legăturii de încredere nu poate fi adoptată fără să fie respectat în prealabil dreptul funcționarului în cauză de a fi ascultat, garantat la articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă.
- 41 Prin urmare, reclamantul poate să invoce în mod întemeiat încălcarea dreptului de a fi ascultat în contextul prezentei acțiuni.
- 42 În acest stadiu, trebuie să se stabilească dacă dreptul reclamantului de a fi ascultat a fost încălcat.

Cu privire la încălcarea dreptului de a fi ascultat

- 43 Reclamantul susține că nu a fost ascultat înainte de adoptarea deciziei atacate. El a arătat că nimeni nu l-a informat despre pretinsa rupere a legăturii de încredere înainte de rezilierea contractului său. Nu ar fi fost destinatarul niciunui document care să menționeze incapacitatea de a-și îndeplini atribuțiile sau probleme legate de randamentul și conduita sa în serviciu. Potrivit acestuia, Comisia nu a adus nicio dovadă că au avut loc discuțiile cu membrul Comisiei și cu șeful de cabinet, prezentate la punctele 28-36 din memoriul în apărare, inclusiv în ceea ce privește reuniunile din 3 septembrie și din 14 decembrie 2015. El a adăugat că nu este de acord cu afirmațiile Comisiei în această privință.
- 44 Comisia susține că reclamantul a fost ascultat în mai multe rânduri înainte de adoptarea deciziei atacate. Reclamantul, recrutat inițial ca șef de cabinet adjunct, ar fi avut dificultăți în ceea ce privește adaptarea la contextul instituțional și exercitarea atribuțiilor sale având în vedere dosarul privind securitatea, dosar prioritar în portofoliul unui membru al Comisiei, aspect despre care șeful de cabinet și membrul Comisiei ar fi discutat cu reclamantul în mai multe rânduri. La 3 septembrie 2015, a avut loc o întrevedere între șeful de cabinet și reclamant, în cursul căreia ar fi fost luată în discuție plecarea acestuia din urmă din cadrul cabinetului. Întrevederea respectivă ar fi fost urmată de o discuție cu

membrul Comisiei referitoare la același subiect. Comisia subliniază că, în luna octombrie a anului 2015, reclamantului i s-a oferit un post de expert, pentru a avea posibilitatea să lucreze în continuare în cadrul cabinetului. La 14 decembrie 2015, reclamantul ar fi fost convocat de către șeful de cabinet și problema plecării sale ar fi fost discutată în mod mai concret. Reclamantul ar fi putut, din nou, să își susțină punctul de vedere și să discute încă o dată personal cu membrul Comisiei cu ocazia unei întrevederi ulterioare. În pofida eforturilor echipei cabinetului, reclamantul nu și-ar fi îmbunătățit performanțele. În consecință, membrul Comisiei ar fi decis să inițieze, în luna aprilie a anului 2016, procedura de reziliere a contractului reclamantului pentru motivul că s-a rupt legătura de încredere.

- 45 Trebuie amintit că, atunci când o decizie poate fi adoptată numai cu respectarea dreptului de a fi ascultat, persoana în cauză trebuie să aibă posibilitatea să își prezinte în mod util punctul de vedere cu privire la măsura preconizată, în cadrul unui schimb de opinii în scris sau oral inițiat de AAIC și în cazul căruia sarcina probei revine acestuia din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 decembrie 2007, Marcuccio/Comisia, C-59/06 P, EU:C:2007:756, punctul 47, și Hotărârea din 3 iunie 2015, BP/FRA, T-658/13 P, EU:T:2015:356, punctul 54). Prin urmare, Comisia afirmă în mod eronat, în duplica sa, că reclamantului îi revine sarcina probei în ceea ce privește aspectul dacă a fost ascultat înainte de adoptarea deciziei atacate.
- 46 În speță, trebuie să se constate că de fapt Comisia nu a dovedit că reclamantul a avut posibilitatea să își prezinte în mod util punctul de vedere referitor la măsura preconizată în cadrul unui schimb de opinii în scris sau oral.
- 47 Astfel, deși Comisia susține că au avut loc discuții între membrul Comisiei și șeful de cabinet, pe de o parte, și reclamant, pe de altă parte, presupunând chiar că asemenea discuții pot fi de natură să permită persoanei în cauză să își prezinte în mod util punctul de vedere cu privire la măsura preconizată, în sensul indicat la punctul 45 de mai sus, Comisia nu a dovedit aceasta, cu toate că reclamantul contestă afirmațiile sale. Comisia nu a prezentat, de exemplu, nicio notă, niciun e-mail și nicio mărturie. Ea nu susține, de altfel, că, în cursul întrevederilor din lunile septembrie și decembrie ale anului 2015, pierderea încrederii și rezilierea contractului pentru acest motiv au fost abordate în discuțiile purtate cu reclamantul.
- 48 Deși este adevărat, după cum arată Comisia, că jurisprudența amintită la punctul 45 de mai sus nu impune să aibă loc o audiere și ca audierea respectivă să facă obiectul unui raport sau al unui proces-verbal pentru a fi respectat dreptul de a fi ascultat, nu este mai puțin adevărat că revine Comisiei, în cazul în care agentul temporar contestă, precum în speță, că fost ascultat, sarcina să dovedească faptul că persoana în cauză a avut posibilitatea să își prezinte observațiile referitor la intenția Comisiei de a rezilia contractul său invocând ruperea legăturii de încredere. De asemenea, împrejurarea, subliniată de Comisie, că asemenea cabinete ale membrilor Comisiei sunt entități de mici dimensiuni nu permite, în sine, să se considere dovedit aspectul că un agent care ocupă anumite funcții în cadrul unuia dintre aceste cabinete a fost audiat în mod valabil înainte de a face obiectul unei decizii de concediere. În sfârșit, deși reclamantul nu oferă o explicație sau a justificare în ceea ce privește ședințele din lunile septembrie și decembrie ale anului 2015 invocate de Comisie, este suficient să se constate că el contestă afirmațiile Comisiei potrivit cărora ar fi fost ascultat în mod valabil în cursul ședințelor menționate, fără a fi posibil să se confere unor simple afirmații ale Comisiei o suprație în raport cu negările celeilalte părți (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 decembrie 2007, Marcuccio/Comisia, C-59/06 P, EU:C:2007:756, punctele 69 și 70).
- 49 Pe de altă parte, în legătură cu problema, abordată de Comisie, dacă reclamantul în mod admisibil și întemeiat reproșează lipsa unui raport de final al perioadei de probă, este suficient să se constate că această problemă nu are niciun efect asupra concluziei că respectarea dreptului reclamantului de a fi ascultat nu a fost dovedită de către Comisie.
- 50 Din cele de mai sus rezultă că dreptul reclamantului de a fi ascultat înainte de adoptarea deciziei atacate nu a fost respectat.

Cu privire la consecințele încălcării dreptului de a fi ascultat

- 51 Potrivit unei jurisprudențe constante, încălcarea dreptului de a fi ascultat nu determină anularea deciziei luate în urma procedurii administrative în cauză decât dacă, în lipsa acestei nereguli, procedura respectivă putea să aibă un rezultat diferit (Hotărârea din 10 septembrie 2013, G. și R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, punctul 38, și Hotărârea din 24 aprilie 2017, HF/Parlamentul, T-584/16, EU:T:2017:282, punctul 157; a se vedea și Hotărârea din 9 septembrie 2015, De Loecker/SEAE, F-28/14, EU:F:2015:101, punctul 127 și jurisprudența citată).
- 52 În speță, reclamantul susține că, dacă ar fi fost ascultat înainte de adoptarea deciziei atacate, ar fi putut să fie informat despre obiecțiile existente împotriva sa, să își susțină observațiile și să prezinte e-mailurile care demonstrează că motivele invocate de Comisie erau neîntemeiate. El arată că obiecțiile la care face referire Comisia pentru a justifica decizia atacată sunt elemente subiective care, prin natura lor, s-ar fi putut modifica dacă ar fi fost ascultat.
- 53 În această privință, reiese în esență din decizia de respingere a reclamației că ruperea legăturii de încredere dintre reclamant și respectivul membru al Comisiei își are originea în „dificultățile [reclamantului] de a se adapta la contextul instituțional al Comisiei și de a-și îndeplini atribuțiile în raport cu dosarul prioritar în materie de securitate”. Mai mult, potrivit deciziei de respingere a reclamației, reclamantul „nu a fost în măsură să ofere consultanță [membrului Comisiei] referitor la dosarele sale și în special să dezvolte o strategie privind cetățenia”.
- 54 Astfel de afirmații, formulate în termeni foarte generali, precedă aprecieri legate de modul de îndeplinire a sarcinilor de către reclamant, care se bazează atât pe elemente obiective, cât și pe judecăți de valoare. Or, în ceea ce privește în special acestea din urmă, după cum subliniază în mod întemeiat reclamantul, din cauza caracterului lor subiectiv, ele sunt susceptibile prin natura lor să se modifice în cadrul unui schimb de opinii cu persoana în cauză (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 18 septembrie 2015, Wahlström/Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, punctul 28). În plus, indiferent de gradul de subiectivitate a aprecierilor respective, prin faptul că nu i-a oferit reclamantului nicio posibilitate de a-și exprima punctul de vedere, Comisia l-a privat pe acesta din urmă de oportunitatea de a convinge că poate exista o apreciere diferită a modului de îndeplinire a sarcinilor sale și, astfel, de a încerca să restabilească legătura de încredere cu membrul Comisiei. Astfel, reclamantul ar fi putut prezenta, dacă ar fi fost ascultat, observații privind modul de îndeplinire a sarcinilor sale sau situația sa personală sau profesională, care să poată deschide o altă perspectivă asupra criticilor care îl vizează.
- 55 Acest lucru este valabil cu atât mai mult cu cât, după cum s-a arătat la punctele 32 și 36 de mai sus, membrul respectiv al Comisiei dispune de o putere largă de apreciere în alegerea colaboratorilor săi recrutați în temeiul articolului 2 litera (c) din RAA, ceea ce îi conferă o mare flexibilitate în ceea ce privește atât propunerea concedierii colaboratorilor în cauză, cât și retragerea unei asemenea propuneri.
- 56 Astfel, în împrejurările din speță, reținerea faptului că AAIC ar fi adoptat în mod necesar o decizie identică dacă reclamantului i s-ar fi permis să își susțină în mod util punctul de vedere în cursul procedurii administrative ar lipsi de conținut dreptul fundamental de a fi ascultat, consacrat la articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă, întrucât chiar conținutul acestui drept presupune ca persoana în cauză să aibă posibilitatea de a influența procesul decizional în discuție (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 septembrie 2011, Marcuccio/Comisia, T-236/02, EU:T:2011:465, punctul 115, și Hotărârea din 5 octombrie 2016, ECDC/CJ, T-395/15 P, nepublicată, EU:T:2016:598, punctul 80).
- 57 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul invocat de Comisie în memoriul său în apărare și întemeiat pe faptul că nu ar fi fost admisibilă prezentarea de către reclamant, într-un stadiu ulterior al procedurii contencioase, a e-mailurilor menționate în cererea introductivă, presupunând că ele există și

conținutul lor este cel atribuit de reclamant, este necesar să arătăm, pe de o parte, că reclamantul nu a prezentat aceste e-mailuri în fața Tribunalului și, pe de altă parte, că eventuala inadmisibilitate a e-mailurilor respective în fața Tribunalului nu afectează posibilitatea pe care ar fi avut-o reclamantul, dacă ar fi fost ascultat, de a prezenta e-mailurile în cauză sau, în orice caz, orice alte elemente utile în cursul procedurii administrative pentru a încerca să evite luarea deciziei de concediere preconizate.

- 58 Prin urmare, nu se poate exclude faptul că procedura de concediere ar fi putut conduce la un rezultat diferit dacă reclamantul ar fi fost ascultat în mod corespunzător.
- 59 Rezultă din cele de mai sus că motivul întemeiat pe încălcarea dreptului de a fi ascultat, garantat la articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă, trebuie să fie admis.
- 60 Prin urmare, se impune anularea deciziei atacate, fără a fi necesară examinarea celui de al doilea motiv invocat de reclamant, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 61 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât, în speță, Comisia a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor reclamantului.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a noua extinsă)

declară și hotărăște:

- 1) Anulează Decizia Comisiei Europene din 27 aprilie 2016 de reziliere a contractului pe durată nedeterminată al lui RY.**
- 2) Obligă Comisia la plata cheltuielilor de judecată.**

Gervasoni

Madise

da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk

Mac Eochaidh

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 10 ianuarie 2019.

Semnături